

JOSEP ALSINA I BOFILL (1904-1993), IN MEMORIAM

El dia 27 d'agost de 1993 morí a la seva casa de Palafrugell el Dr. Josep Alsina i Bofill, antic president, entre d'altres institucions, de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de Catalunya i de Balears. El Dr. Alsina i Bofill fou el primer president de la Societat Catalana de Biologia (1963-1967) després de la represa de les activitats de la nostra Societat, l'any 1962. La revista *Treballs de la SCB* vol retre-li un humil homenatge des d'aquestes pàgines. Incloem a continuació dos breus escrits en memòria del Dr. Alsina, presentats pel Dr. Ricard Guerrero, el nostre actual president, i pel Dr. Oriol Casassas, antic president de la SCB (1979-1981).

JOSEP ALSINA I BOFILL, EL PRESIDENT DE LA REPRESA

RICARD GUERRERO

President de la Societat Catalana de Biologia

El començament del curs acadèmic 1993-1994 ens dugué la trista notícia de la mort del nostre benllogut mestre, el Dr. Josep Alsina i Bofill. És costum que el programa anual de la SCB, que s'adreça als nostres socis en encetar l'any acadèmic, comenti les activitats realitzades durant el curs anterior i presenti les que han estat programades per al que s'inicia. En el programa del curs 1993-1994 férem una excepció i en dedicàrem el pòrtic a la memòria del Dr. Josep Alsina i Bofill (1904-1993), que ens deixà a finals del mes d'agost de 1993.

La inoblidable empremta d'Alsina i Bofill perdurà tant a la SCB com a les altres entitats catalanes a les quals estigué vinculat. Era el nostre soci número 1; aquest lloc era el que li pertanyia per la seva antiguitat en la nostra Societat i per la seva tasca contínua en pro de la llengua i de la medicina catalanes.

Amb motiu del seu traspass, diverses persones glossaren la figura d'Alsina i Bofill. I ho

feren des de diferents vessants: com a investigador científic i ensenyant; com a metge, especialment com a metge de capçalera; com a lexicògraf, preocupat per la normalització del llenguatge mèdic català; com a patriota i defensor de la llengua i la cultura catalanes. Aquí volem recordar l'important paper que va tenir a la SCB. La història de la SCB va indefectiblement lligada al nom d'Alsina i Bofill. Ell, juntament amb Pere Babot i Boixeda, impulsà la represa formal d'activitats de la SCB després del període de persecució i clandestinitat a què fou abocada des del 1939. El 14 de febrer de 1962, a l'auditori dels Dispensaris Blancs, a Barcelona, se celebrava per primer cop des de feia molts anys una modesta sessió científica. El 15 de desembre d'aquell mateix any, quan es complien els cinquanta anys de la creació de la SCB, tingué lloc una sessió monogràfica que significà l'inici de la segona etapa històrica de la nostra Societat. La nostra revista, *Treballs de la SCB*, reprengué

la seva publicació amb l'edició del volum 18, que recull un prefaci del mateix Alsina i Bofill, a més de les comunicacions presentades en les sessions celebrades de febrer a abril de 1962 i alguns apèndixs de caràcter històric. Alsina i Bofill presidí la SCB des del 1963 fins al 1967, en una època en què l'Institut d'Estudis Catalans no era encara reconegut oficialment —i, per consegüent, tampoc les seves societats filials— com a corporació acadèmica, científica i cultural.

Malgrat la seva modèstia, Alsina i Bofill fou un dels protagonistes del 10è Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, que també significà la represa d'aquests congressos, celebrat a Perpinyà el 1976. Com a president del Congrés, en féu el discurs inaugural, en el qual es mostrà optimista quant al futur de la llengua catalana com a vehicle de ciència i cultura: «Dins les noves generacions de biòlegs i de metges que sortiran aviat a la vida pública n'hi haurà molts que trobaran que el més normal és expressar-se en la llengua pròpia. No és massa agosarat de pensar que aquest Congrés pugui ser l'inici d'una nova etapa de la vida acadèmica del nostre país, de la presa de consciència col·lectiva del nostre estament.» Estimulà l'ús del català en el món de la ciència, i amb aquest afany dugué a terme una gran tasca en el desenvolupament del vocabulari mèdic català, primerament col·laborant en la preparació del *Diccionari de medicina*, dirigit per Manuel Corachan (1936), i en les edicions del 1974 i 1979 del *Vocabulari mèdic*; finalment, participant de manera definitiva en el *Diccionari enciclopèdic de medicina*, dirigit per Oriol Casassas (1990).

Voldríem que la figura d'Alsina i Bofill servís d'exemple per a les joves generacions. L'home passa, però en queda l'obra. Una obra feta amb cura i esforç, perquè se'n beneficiïn els qui vindran després, com ens aconsella el vers de Virgili, recordat per Oriol Casassas a l'11è Congrés, el 1980, a Reus:

Empelta les pereres, Dafnis;
els teus descendents ja colliran la fruita.

Voldríem, també, que les activitats de la nostra Societat i la revista *Treballs de la SCB*, que és l'única publicació en català dedicada a temes de recerca bàsica en biologia i medicina, fossin part dels bons fruits de l'arbre que va empeltar Alsina i Bofill, les branques del qual s'estenen per molts diferents camps de les ciències de la vida i de la salut.

Els científics catalans que treballem en diferents aspectes de les ciències de la vida i de la salut, molts dels quals ens reunim amb la tasca comuna de portar endavant la SCB, mai no estarem prou agraïts a Alsina i Bofill per la labor realitzada al llarg de tants anys. Si ha estat possible la publicació d'obres cabdals, com les suares esmentades, si podem reunir-nos i contribuir a les activitats de la SCB, si, per ser breus, ara i en el futur podem desenvolupar la nostra tasca professional en un català científic, correcte i modern, és sens dubte gràcies a la dedicació de persones com el Dr. Josep Alsina i Bofill, que, a més dels seus coneixements científics, posà de manifest el seu amor pel país i per la cultura.